

Kestävä Espoo -kehitysohjelman puolivälitarkastelu 31.7.2023

1. Yhteenveto ohjelman kokonaistilanteesta

Kestävä Espoo -ohjelmatyöllä tuetaan Espoon kaupunginvaltuuston päättämiä tavoitteita toimia globaalina esimerkkinä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteiden saavuttamiseksi kaupunki kehittää itse sekä yhdessä yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa ratkaisuja, jotka toimivat esimerkkeinä tulevaisuuden hiilineutraalista ja hyvästä kaupunkielämästä.

Ohjelman hyötytavoitteita ja kehittämiskokonaisuuksia on edistetty laaja-alaisesti, mutta erityisesti hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen tavoitellussa aikataulussa liikenteen päästöjen osalta on haaste. Ohjelmakaudella on edistytty kansainvälisen yhteistyön, kiertotalouden, yritysekosysteemien kehittämisen ja asukasosallisuustyön näkökulmasta. Myös kaupungin sisäisen yhteistyön koetaan parantuneen: roolit ovat selkeytyneet ja on löydetty uusia yhteistyön tapoja (esim. infrarakentamisen päästölaskennan hankinta). Raportointihetkellä ohjelmalla on käynnissä 11 projektia sekä Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan ja EU:n ilmastokaupunkisopimuksen (Climate City Contract, CCC) valmistelu.

Kehitysohjelma tekee yhteistyötä myös muiden poikkialueellisten ohjelmien kanssa. Yhdessä Tapahtumien yhteisöllinen Espoo -ohjelman kanssa etsitään keinoja kestävän kehityksen entistä parempaan huomioimiseen ja toteuttamiseen tapahtumatyössä. Kestävä Espoo -ohjelma on ollut mukana laatimassa Elinkeino- ja työllisyyspoliittisia painopisteitä, jotka laadittiin Elinvoimainen Espoo -ohjelman toimesta. Kestävä Espoo -ohjelman tavoitteisto on jalkautunut laajemmin toimialoille, esimerkkinä mm. valtuuston hyväksymät Espoon asumisen ja maankäytön periaatteet, joita taustoittaviksi teemoiksi nostettiin ohjelman hyötytavoitteita.

2. Ohjelman tilanne ja tulokset hyötytavoitteittain

Espoo on YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edelläkävijä	
1.1 YK Agenda 2030 tunnettuus kaupunkiorganisaatossa, asukkaiden ja kumppaneiden parissa	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
1.2 SDG-tavoitteiden edelläkävijyyys	on edennyt
1.3 Kaupungin ja koko yhteisön tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi suhteessa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin	on edennyt
1.4 Kestävä Espoo -ohjelmalle luodaan valtuustokauden aikana viestinnän, seurannan, raportoinnin ja mittaamisen malli	on edennyt
1.5 Kansallisesti ja kansainvälisesti jaetut ratkaisut	on edennyt

Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä	
2.1 CO ₂ -ekv kokonaispäästöt, päästöjen kehittyminen per capita Espoossa. V. 2022 3,0 t CO ₂ -ekv. asukasta kohti. 910 1000 t CO ₂ -ekv. kokonaispäästöt.	on menty huonompaan suuntaan
2.2 Liikenteen kulkumuoto-osuus	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
2.3 Sähköautojen ja muiden vähäpäästöisten autojen osuus autokannasta ja ensirekisteröinnistä Espoossa	on edennyt
2.4 Sähköautojen latausinfra Espoon kaupungilla (omat kiinteistöt, yleiset alueet, pysäköintilaitokset, vuokratalot)	on edennyt
2.5 Sähköautojen ja muiden vähäpäästöisten autojen osuus Espoon kaupungin autoista, sekä sähköbussien määrä HSL liikenteessä	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
2.6 Uusiutuvan energian tuotannon määrä: aurinkosähkö liitetty verkkoon 2329 kpl.	on edennyt
2.7 Uusiutuvan energian tuotannon määrä KWh kaupungin omista rakennuksissa	on edennyt

2.8 Kumppaneiden kanssa tehtyjen ratkaisujen hiilikädenjäljen osuus	on edennyt
---	------------

Espoo-yhteisö ja espoolaiset toimivat kestävästi	
3.1 Espoon kulutusperäiset päästöt. 2693,9 kt CO ₂ -ekv. Asukaskohtaiset 9,07 t CO ₂ -ekv/asukas.	on menty huonompaan suuntaan
3.2 Espoon jätemäärä ja kierrätysaste (määrällinen ja laadullinen arviointi). Espoon kotitalousjätemäärä 266 kg/asukas, kierrätysaste 48 %.	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
3.3 Espoon kaupungin oman toiminnan kierrätysaste ja yhdyskuntajätteiden määrä	tieto ei saatavilla
3.4 Kestävyyden osa-alueiden (ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen) huomioiminen konsernihallinnon keskitetyn hankintatoimen hankinnoissa	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
3.5 Vuorovaikutteisten ja osallistavien tilaisuuksien lukumäärä ohjelmakaudella ja niihin osallistuvien määrä ja kokemus	on edennyt
3.6 Energiayhteisöjen määrä.	on edennyt

Espoo on kestävä kaupunkikehityksen mallikaupunki	
4.1 Kestävyyttä edistävien toiminnallisten yhteistyömallien kehittäminen ja käyttöönotto strategiassa priorisoiduilla alueilla	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
4.2 Uusien asuntojen/asuntokaavoituksen sijoittuminen MAL-sopimuksen maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
4.3 Uudet puurunkoiset rakennusluvan saaneet kohteet ja niiden osuus uudisrakentamisesta	on menty huonompaan suuntaan
4.4 Luonnonsuojelualueiden pinta-ala. n. 3985 ha (n. 7,5 % Espoon kokonaispinta-alasta)	on edennyt
4.5 Lähivirkistys- ja viheralueiden määrä ja saavutettavuus	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa
4.6 Päästöttömän liikenteen etuudet	ei muutosta tai ei uudempaa tietoa

Espoo on paras kehittäjäkumppani kestäville ja älykkäille kaupunkiratkaisuille	
5.1 Kestävää kehitystä ja ilmastotyötä tukevat yhteistyösopimukset	on edennyt
5.2 Verkostojen ja ekosysteemien määrä. Yritysten ja toimijoiden määrä. Kansallinen ja kansainvälinen toiminta SDG-verkostoissa.	on edennyt
5.3 Yhteistyö koulutus- ja tutkimuslaitosten kanssa	on edennyt
5.4 Uudet liikenteen, energian sekä kierto- ja jakamistalouden palvelut ja ratkaisut	on edennyt

Taulukko 1. Ohjelman mittarit puolivälitarkastelussa kuvattuna liikennevaloasteikolla.

Hyötytavoite 1: Espoo on YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden edelläkävijä

Työn tavoitteena on, että YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (SDG, sustainable development goals) ohjaavat espoolaisia kohti kestävää elämäntapaa ja Espoo-yhteisöä huomioimaan kestävyiden eri ulottuvuudet. Tavoitteena on myös saavuttaa 17 tavoitetta edelläkävijänä sekä jakaa ja kehittää ratkaisuja muille.

Tavoitteen edistäminen etenee suunnitellusti ohjelman mittareiden perusteella. Valmistelutyötä tehdään SDG-tavoitteiston käyttämiseksi uudessa Espoon strategiassa, tavoitteissa sekä indikaattoreina. Syksyllä valmistuva VLR2023 (Voluntary Local Review) mahdollistaa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisen seurannan Espoossa.

Espoon kehittämistyö auttaa laajasti myös muita kaupunkeja ja organisaatioita hyödyntämään SDG:eitä vaikuttamisen ja johtamisen tukena. Espoo onkin tunnettu kansallisesti ja kansainvälisesti työstään edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitteita edelläkävijänä. Espoo valittiin keväällä 2023 vetämään eurooppalaisista kaupungeista koostuvaa Urbact-verkostoa, jonka tavoitteena on kestävän kehityksen johtamisen, hallinnon ja yhteisön kehittäminen paikallisesti ja oppien jakaminen muiden kaupunkien kesken. Myös Espoon VLR-konsepti on herättänyt kiinnostusta kunta- ja maakuntatasolla ja yhteistyötä oppien jakamiseksi tehdään yhdessä valtioneuvoston kanslian ja ympäristöministeriön kanssa.

Painotettava: SDG-tavoitteiston hyödyntäminen uuden Espoo-tarinan valmistelun tukena sekä SDG-tavoitteiden saavuttaminen kaupunkiorganisaationa.

Hyötytavoite 2: Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

Hyötytavoitteen saavuttaminen näyttää mittareiden ja skenaarioiden valossa kahtalaiselta: Pitkään jatkuneen ilmastopäästöjen vähenemisen katkaisi Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama poikkeustilanne, joka vaikutti polttoaineiden saatavuuteen ja hidasti energian osalta tavoitteiden saavuttamista. Arvioiden mukaan notkahdus jää kuitenkin väliaikaiseksi ja kriisi on myös kiihdyttänyt vihreää siirtymää. Liikenne sähköistyy ja sähkön ja lämmöntuotannossa uusiutuvan energian määrä lisääntyy. Laadittujen skenaarioiden valossa hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä edellyttää kuitenkin nykyisten toimien lisäksi lisää päästövähennyksiä erityisesti liikenteessä. Ohjelmalla tavoitetta on edistetty erityisesti kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä, mm. EU-missiossa ilmastoneutraalit ja älykkäät kaupungit, jossa Espoo toimii ilmastotyön eurooppalaisena kehittämissympäristönä ja valmistelee yhdessä sidosryhmiensä kanssa ilmastokaupunkisopimuksen. Kumppaniyhteistyötä vahvistetaan EU:n ilmastomissiotyöhön liittyvissä sitoumuksissa. Valmistelussa olevassa Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartassa kirkastetaan Espoon polkua kohti hiilineutraaliustavoitetta ja kytketään ilmastotyö entistä vahvemmin osaksi talouden ja toiminnan suunnittelua laatimalla ilmastobudjetti osaksi vuoden 2024 talousarviota. Ilmastotyön skenaariolaskelmat tukevat tiedolla johtamista. Ilmastotoimenpiteiden seuranta on kehittynyt vuonna 2023 käyttöön otetun Ilmastovahti-palvelun myötä.

Ohjelman kehittämiskokonaisuuksissa hiilineutraaliutta on edistetty monin tavoin: Keran hiilineutraaliutta edistävät ratkaisut (mm. Keran muotoilukilpailu, kehittämissitoumuksen toimeenpano), Sellon ja Lippulaivan energiaratkaisut, sähköautojen latausinfra linjaukset, materiaalien uudelleen- ja uusiokäytön edistäminen ja uusien toimintamallien -ja tapojen kehittäminen ja edistäminen (esim. energiayhteisöjen muodostumiseen, Keran kehittämissitoumus).

Painotettava: Optimistisimmankin skenaarion mukaan lisätoimia ja muutoksia tarvitaan hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Suunta on pääosin oikea, mutta vauhtia tarvitaan lisää ja kaupungin kasvu lisää haastetta entisestään. Liikenteen tavoitteet ovat erityisen haastavia, vaikka sähköistyminen eteneekin Espoossa vahvasti. Liikennetoimenpiteissä kehitettävää on erityisesti kulkutapaosuudessa, käyttövoimissa ja logistiikassa. Kulkutapaosuuden muutos vaatisi mittavaa panostusta ja talouskriisi voi hidastaa autokannan uudistumista. Energian osalta painopisteenä on energijärjestelmän kokonaisvaltainen kehittäminen: joustavuus, paikallisen uusiutuvan energian tuotannon kasvu sekä liikenteen ja lämmöntuotannon sähköistymisen myötä kasvava sähkön kulutus.

Kulutusperusteisten päästöjen vähentäminen tulee ottaa vahvemmin kehittämiskohteeksi, esimerkiksi rakentamiseen tarvitaan ja pitää ottaa käyttöön vähäpäästöisiä ja kiertotalouden mukaisia ratkaisuja. Päästödatan laadun ja saatavuuden kehittämistä on jatkettava niin alueella tuotettujen kuin kulutusperusteisten päästöjen osalta. Hiilinielujen ja hiilensidonnain kysymykset tulee ratkaista osana kansallista kokonaiskuvaa. Ilmastobudjetin avulla kaupungin ilmastotyö kytketään osaksi talouden suunnittelua ja näin suunnata kaupungin toimintaa Espoo-tarinan mukaiseksi.

Hyötytavoite 3: Espoo -yhteisö ja espoolaiset toimivat kestävästi

Tavoitteena on Espoo-yhteisön sekä kaupungin toimintatapojen kehittäminen tukemaan kestävä kehityksen tavoitteita sekä tukea kestävien toimintatapojen juurtumista arkeen olosuhteita parantamalla, markkinoinnilla ja viestinnällä sekä suunnittelemalla toimintaa yhdessä asukkaiden kanssa. Hyötytavoitetta on edistetty aktiivisesti, mutta mittareiden mukaan tekemistä vielä riittää. Kuntalaisten kulutuksen perusteella lasketut ilmastopäästöt ovat nousseet kahden vuoden takaisesta laskennasta. Kulutuksen hiilijalanjälki koostuu energiankulutuksesta, rakentamisesta, liikkumisesta, ruuasta sekä tavaroiden ja palveluiden hankinnasta. HSY laski vuonna 2022 ensimmäistä kertaa kotitalousjättemäärät ja -kierrätysasteet kuntakohtaisesti. Kotitalousjätteen kierrätysaste Espoossa oli 48 prosenttia. Vaikka kierrätysaste oli seudun kunnista korkeinta Espoossa ja Kauniaisissa, vielä on matkaa EU:n asettamiin tavoitteisiin, joiden mukaan vuonna 2025 kaiken yhdyskuntajätteen kierrätysasteen pitää olla 55 prosenttia. Mittarina olevaa Espoon kaupungin oman toiminnan kierrätysastetta ja yhdyskuntajätteiden määrää ei ole vielä pystytty selvittämään ja hankintoihin liittyvässä mittarissa ei ole tapahtunut kehitystä ohjelman lähtötilanteen jälkeen. Vuorovaikutteisia ja osallistavia tilaisuuksia on sen sijaan järjestetty ohjelman puolivälissä jo reilusti yli tavoitearvon ja tavoitettu sitä kautta tuhansia ihmisiä.

Ohjelmatyöllä on edistetty hyötytavoitetta erityisesti järjestelmätasolla. Espoon rakentamisen materiaalien (betoni ja lasi) materiaalivirrat on selvitetty, mikä auttaa arvioimaan liiketoiminnan laajuutta sekä purkamisen ja korjaamisen kannattavuutta. Tekstiilin ja ruuan kiertotaloustoimijoita ja -toimenpiteitä on selvitetty sekä edistetty muovimateriaalin hyötykäytön lisäämistä (esim. yhteistyöprojekti LAB-ammattikorkeakoulun kanssa). Myös kulutuksen hiilijalanjäljen selvittäminen ja laskennan kehittäminen on ollut yksi edistysaskel espoolaisten päästöjen arvioimiseksi. Markkinointia ja viestintää on kehitetty ja toteutettu ja tapahtumia järjestetty runsaasti kestävä elämäntavan edistämiseksi ja tukemiseksi. Yhdessä asukkaiden ja nuorten kanssa on ratkottu kaupungin kestävyysaasteita ottamalla asukasnäkökulmaa mukaan suunnitteluun ja toteutukseen (mm. asukaskumppanuusryhmä, kummiluokkatoiminta, aikuisten pyöräilykoulutukset). Uusiutuvan energian osalta Espoo on edelläkävijä: viimeisen vuoden aikana Espooseen on asennettu 966 uutta aurinkovoimalaa, ja uusien aurinkovoimaloiden yhteenlaskettu teho on 10,5 MW. Espoon verkkoon kytkettyjen aurinkovoimaloiden yhteenlaskettu teho on 28,7 MW.

Painotettava: Kestävät toimintatavat on saatava helpoimmaksi vaihtoehdoksi, jotta toimintatavat juurtuisivat arkeen. Jatketaan kestävien toimintatapojen mahdollistamista ja viemistä osaksi kaupungin toimintaa sekä suunnittelua ja toimintaa yhdessä kumppaneiden kanssa, esim. kaupunkisuunnittelulla on merkittävä rooli kestävien valintojen mahdollistajana. Myös kiertotalous pitää tehdä helpoksi, vähentää jätteiden määrää jätehierarkian mukaisesti ja tuoda osaksi kaikkea toimintaa. Kaupungin hankinnoilla taas on merkittävä rooli kestävien ja älykkäiden kaupunkiratkaisujen edistämiseksi ja hankintatarpeiden kestävyyskriteeristöjä koskevaa osaamista, resursointia ja yleisesti saatavilla olevaa tietovarantoa tuleekin kehittää laajalti koko kaupungissa. Kehitetään datan keräämistä johtamisen tueksi. Hankkeissa huomioidaan myös psykologinen puoli (tuuppaus, nudging), joilla ihmisiä voidaan ohjata tekemään haluttuja valintoja ilman pakottamista tai rajoittamista. Järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä lisätään.

Hyötytavoite 4: Espoo on kestävä kaupunkikehityksen mallikaupunki

Kaupunkikehitystä on tehty laajassa yhteistyössä kumppaneiden, kuten yritysten ja tutkimuslaitosten, kanssa. Erityisinä kehittämisympäristöinä ovat toimineet mm. Kera, Otaniemi ja Kivenlahdessa sijaitseva Kiviruukin keskittymä. Kaupunginosien kehittämisen edellytyksiä on vahvistettu hakemalla ja saamalla ekosysteemisopimuksen mukaista rahoitusta kolmivuotiselle kehittämishankkeelle. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa kaupunginosien edellytyksiä toimia kehittämisen- ja kokeiluympäristöinä yrityksille ja tki-toimijoille vihreää siirtymää edistävien ratkaisujen luomisessa alueilla Kera, Leppävaara, Espoon keskus, Kivenlahti, Keilaniemi, Finnoo ja Viiskorpi. Yhteenvetona raportointikaudesta voi todeta, että hyötytavoitteen osa-

alueita edistettiin monipuolisesti (esim. Keran kehittäminen jatkunut ja rahoitusta saatu toimintamallin skaalaamiseen). Tavoitteen mittareista on huomioitava, että osa näistä kuvaa varsinaista ohjelman kehittämistyötä ja osa yhdyskuntarakenteen kehitystä laajemmin.

Verkostomainen kaupunkikehittäminen edellyttää uusia yhteistyön malleja sekä kaupungin sisällä että ulkoisten kehittäjäkumppaneiden kesken. Esimerkkejä uusista syntyneistä yhteistyömalleista ja työkaluista ovat Keran kehittämissitoumus (1. sija, Espoon kaupunginjohtajan innovaatiokilpailu, kunniamaininta Quality Innovation Award - innovaatiokilpailu) ja kestävien ja älykkäiden kaupunkialueiden yhteiskehittämiseen luotu malli. Espoon kaupunkiratkaisut kiinnostavat laajasti kotimaisia ja kansainvälisiä vierailijoita, joita on käynyt tutustumassa sadoittain pelkästään Keran ainutlaatuisen kehittämissympäristöön.

Pohjaa luontoyhteistyölle on vahvistettu. Luonnon monimuotoisuuden tukemiseen on valmisteltu projektia, jossa yritykset voivat edistää kaupunkiluonnon monimuotoisuutta ja toteuttaa luontopohjaisia ratkaisuja kaupunkiympäristöön.

Painotettava: Kestävien ja älykkäiden kaupunginosien elinvoimaisuutta ja toiminnallisuutta tukevaa kehittämistyötä vahvistetaan saadulla hankerahoituksella, jonka lisäksi kartoitetaan muita rahoitusmahdollisuuksia. Puurakentamisen teema ei ole edennyt ohjelmavetoisesti, vaan vaatii laajempaa yhteistyötä puurakentamista edistävien yksiköiden toimesta.

Hyötytavoite 5: Espoo on paras kehittäjäkumppani kestäville ja älykkäille kaupunkiratkaisuille

Tavoitteen edistäminen etenee suunnitellusti ohjelman mittareiden perusteella. Kehittäjäkumppaniroolia on vahvistettu monipuolisesti eri tasoilla mm. teemakohtaisten yritysekosysteemien rakentamisella, yhteiskehittämisellä ja sitoumuksilla, tutkimusinfraan luomisella, aktiivisella verkostotyöllä, vaikuttavuuslähtöisellä suunnittelulla ja henkilöstön osaamisen kasvattamisella. Vihreän siirtymän demonstraatiot, innovaatiokilpailut ja muut innovatiiviset hankinnat ovat yksi keino luoda yrityksille mahdollisuuksia kokeilla ja kehittää tuotteita ja palveluita (esim. robotiikan ratkaisuja kiertotaloushaasteisiin). Kansainvälisen yhteistyön rooli ja merkitys on kasvanut. Kv-työn tavoitteena on tukea Espoon brändiä Euroopan kestävimpana kaupunkina, kehittää kaupunkia uusien ratkaisujen kokeilujen ja käyttöönoton kautta, arvioida kehittymistä kilpailullisessa kv-ympäristössä sekä luoda yhteistyötä ja kehittyä parhaiden kanssa. Vaikuttavuuden johtamisella halutaan varmistaa, että Espoo on aidosti kestävä ja kestävästi kehittyvä kaupunki.

Painotettava: Koska ohjelmaa toteutetaan ulkoisesti rahoitetuilla projekteilla, kehittämistoiminnan haasteena on jatkuvuus ja pysyvyys. Toisaalta se tuo ohjelmatyön kannalta tarvittavaa joustoa projektimaiseen työskentelyyn. Ulkoisen rahoituksen hakemista kehitetään edelleen ja rahoituksen hakemiseen varataan tarpeeksi resursseja. Myös yhteistyön mallin ja kokonaisuuden kehittämistä jatketaan.

3. Toimintaympäristön muutokset ja riskit ohjelmatyössä

Ohjelmalle tunnistettiin ohjelmasuunnitelman laatimisen yhteydessä riskejä, jotka toteutuessaan uhkaavat hyötytavoitteiden toteutumista. Puolivälisarvioinnin yhteydessä riskejä arvioitiin uudelleen.

Usean **Espoon kaupungin ja ohjelmatyön sisältä** kumpuavan riskin todennäköisyys on pienentynyt ohjelmakauden aloittamisen jälkeen. Yhtenä riskinä tunnistettiin päällekkäisen työn määrä ja kaupungin sisäiset reviiiristiriidat, jotka ovat vähentyneet sisäisen yhteistyön ja luottamuksen kasvaessa ja roolien selkeytymisen myötä. Kaupunkiorganisaation asenteet uusia ratkaisuja ja toimintamalleja kohtaan ovat yleisesti ottaen vastaanottavaisia. Riskit nousevat sen sijaan resurssien puuttumisen kautta. Työroolien joustavuuden kehittämistä ja yhteistyötä pitää edelleen jatkaa.

Riskit liittyen viestinnän näkyvyyden toteutumiseen ja asukkaiden osallistamiseen olivat pienemmät ohjelmakauden ensimmäisellä puoliskolla. Viestintää kehitettiin ja viestinnällistä näkyvyyttä saatiin kasvatettua. Myös asukkaita saatiin onnistuneesti mukaan kaupungin kehittämiseen. Tiedon kulkua ohjelman ja kaupunkiorganisaation välillä on edelleen syytä vahvistaa. Viranhaltijoiden sekä Espoo-yhteisön sitoutumista ohjelman tavoitteisiin on edistettävä yhteisen näkemyksen vahvistamisella sekä strategian tavoitteiden mukaisilla toimenpiteillä. Myös ohjausryhmän on tärkeä edistää ohjelman tavoitteita ja toiminnan jalkauttamista sekä ohjelmasta viestimistä.

Ulkoisista riskeistä Ukrainan sodan aiheuttama poikkeustilanteen vaikutukset energian ja raaka-aineiden hintoihin ja saatavuuteen sekä taloudellisen epävakauden lisääntyminen voivat hidastaa tai vaikeuttaa hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista mm. laskemalla yritysten ja kotitalouksien taloudellista kyvykkyyttä tehdä investointeja. Yhteiskunnan sähköistymistä ja hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista voi uhata luonnonvarojen riittävyys, esim. pula metalleista, joita tarvitaan sähköistymisen mahdollistamiseksi ja puun saatavuuden haasteet mutta toisaalta taas hiilinieluihin ja hakkuisiin liittyvät paineet.

4. Johtopäätökset ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi

Ohjelman hyötytavoitteiden saavuttaminen vaatii jatkuvaa ja pitkäjänteistä työtä ja ohjausryhmä haluaa tähdentää, että konkreettisia toimia tarvitaan yhä enemmän ja nopealla aikavälillä. Kappaleessa kaksi on jokaisen hyötytavoitteen osalta arvioitu tämänhetkisen tilanteen lisäksi loppuohjelmakauden painotukset tavoitteen saavuttamiseksi tai sen edistämiseksi. Ohjelmaa edistetään valtuustokauden jälkimmäisellä puoliskolla ohjelmasuunnitelman mukaan huomioiden puoliväliarvioinnissa nousseet painotukset.

Tämän lisäksi digitalisaatiolla on tunnistettu olevan entistäkin tärkeämpi rooli kestävän arjen edistämisessä, esim. älykkäiden liikenne-, energia-, sähkö- ja jätejärjestelmien optimoinnissa sekä älykkään rakentamisen teemassa ja kaupungin palvelujen kehittämisessä. Digitalisaation hyödyntäminen vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Loppuohjelmakaudella ohjelmatyöllä edistetään kaupungin vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteita sekä toimimista yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Ohjelmatyöllä edistetään uusien digitaalisten ratkaisujen kehittämistä, analytiikan, robotiikan ja tekoälyn sekä uuden teknologian hyödyntämistä.

Kestävä Espoo -ohjelmatyön vaikuttavuus varmistetaan hyvällä yhteistyöllä ja hankesuunnittelulla, toteuttamalla tavoitteellisia kaupungin toimintaa parantavia toimenpiteitä, riittävien resurssien varmistamisella sekä työyhteisön kehittämisellä ja osaamisen kasvattamisella. Lisäksi uuden 1.6.2023 konsernihallintoon perustetun Strategia ja kehittäminen -yksikkö tukee kaupungin kehittämistä. Jatkossa metropolipolitiikan sijaan, tulevalle hallituskaudella, tullaan edistämään kuutoskaupunkien yhteistyötä kasvukaupunkien haasteiden ratkaisemisessa ja kestävyysliittävät teemat tulevat olemaan yhteistyössä yksi keskeinen näkökulma.